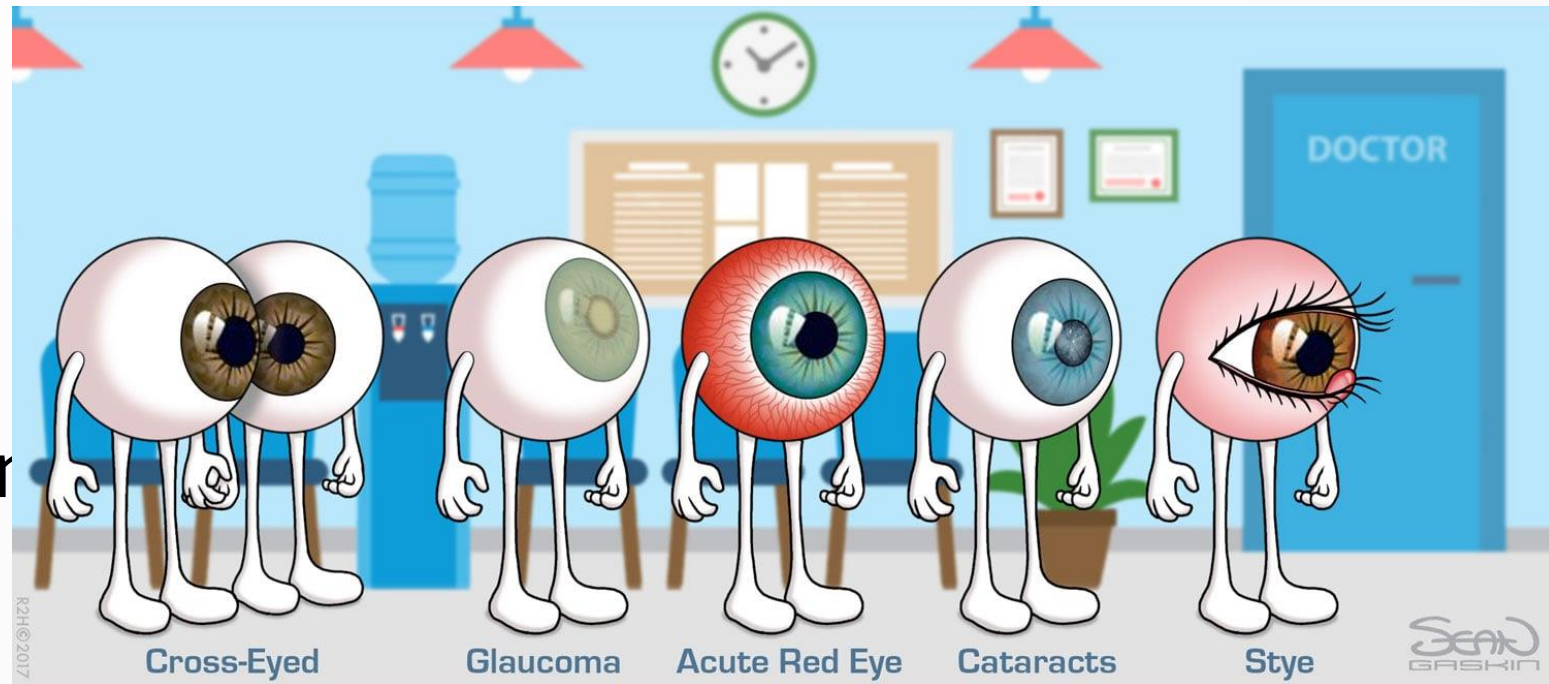

Akutte øjensygdomme

Vingsted 27. januar, 2023.
Overlæge, PhD, Mikkel Lyr
Øjensygdomme, AUH.

Hvordan skal vi lave systematikken

- Anatomisk. Ufattelig rigtigt, ufattelig kedeligt!
- Mekanisme: Hammer- mejsel, vold, infektion (sex),
- Symptomatisk: Synet, smerter, rødme.....

Hvornår skal vi se patienten???????????

- Visitationen. Hvem, hvad og hvor?
- Egen læge.
- Skadestue, traumer.
- Privat praksis.
- Øjenafdeling.
- Selvhenvendere.

Inddeling og overblik

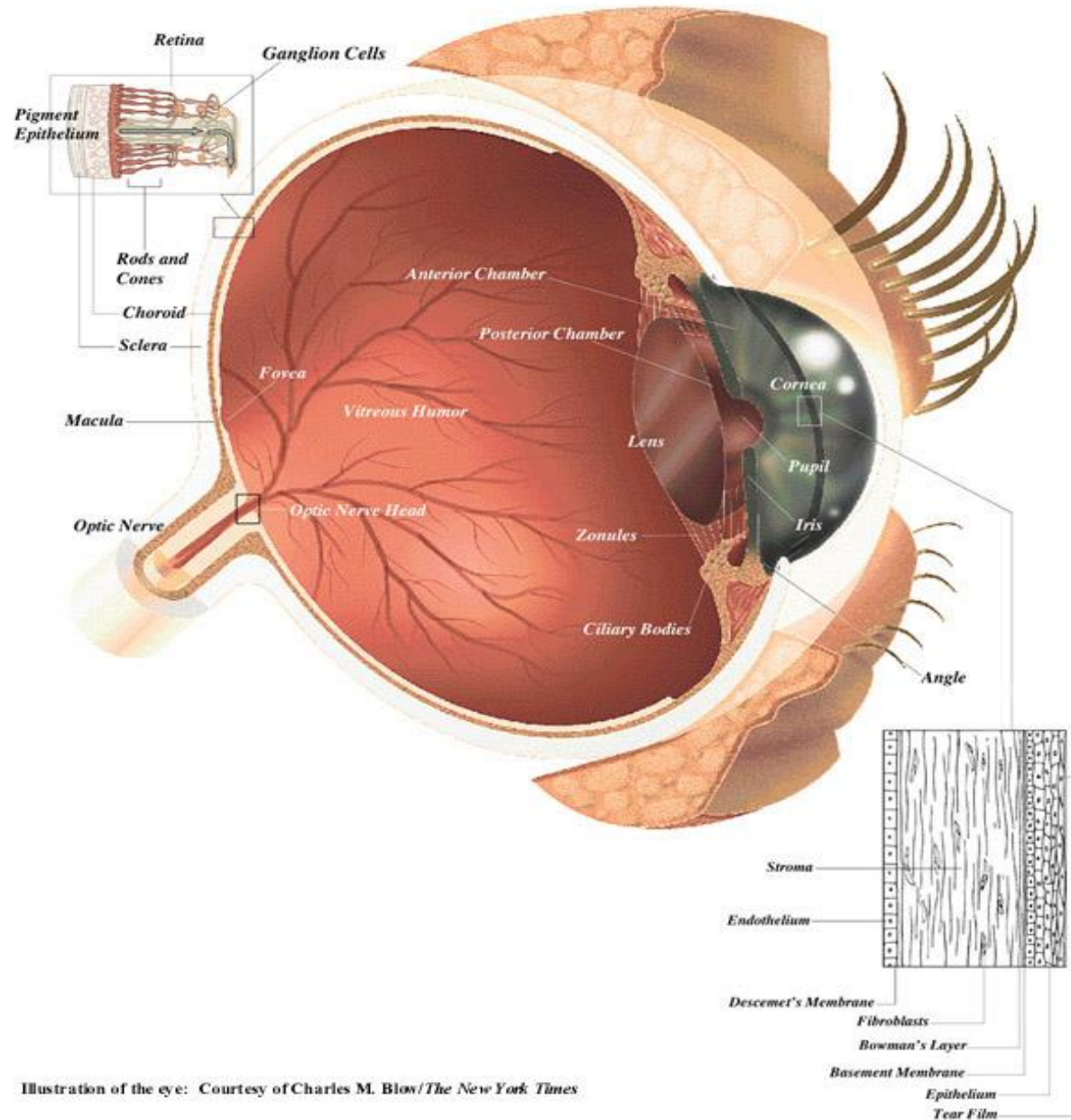
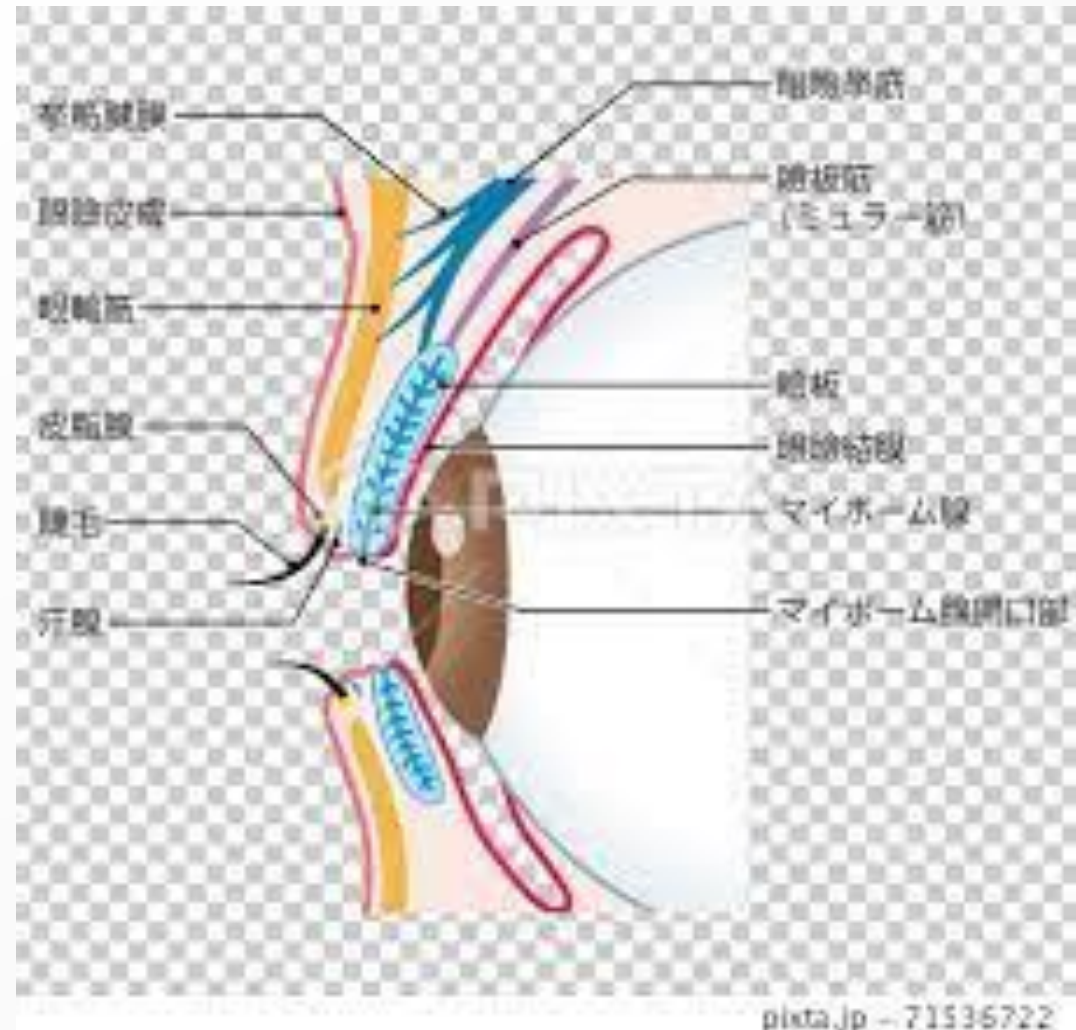

Illustration of the eye: Courtesy of Charles M. Blow/The New York Times

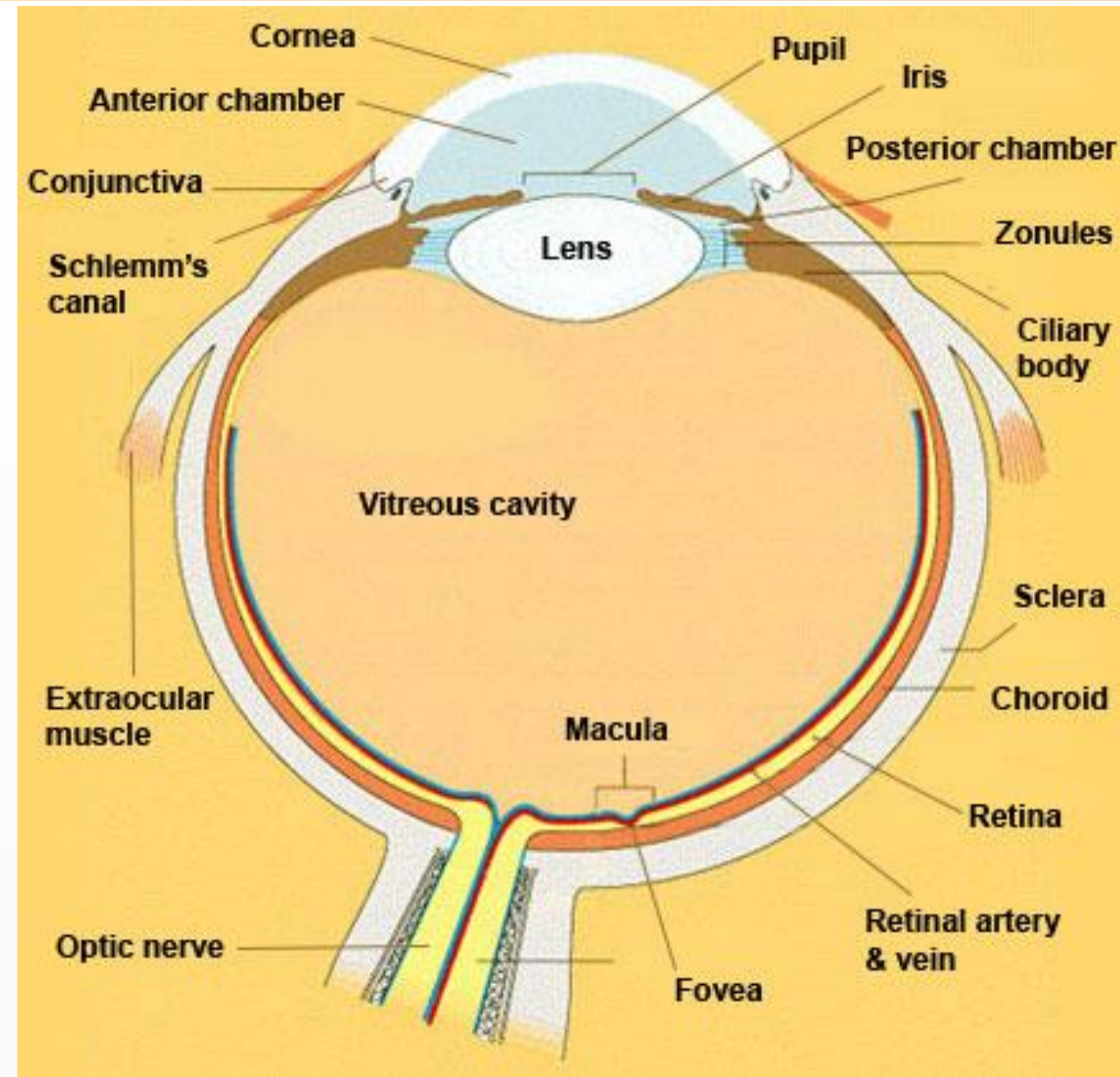
Fra forrest til bagerste.....

- Akutte øjenlågslidelser
- Øjenlågslæsioner
 - Traumatiske
 - Kemiske
 - Termiske
 - Infeksiøse
 - Hudsygdomme

Fra forrest til bagerste.....

Hornhinde
Forreste kammer
Iris
Lensen
Glaslegemet
Nethinden
Choroidea
Sclera
Orbita (øjnehulen)
Organet og stativet, herunder
synsbaner og hjerne

Case

Ung mand kommer hjem fra Roskilde Festival med rødt venstre øje

Startede med fremmedlegemefornemmelse og let lysfølsomhed for 5 dage siden

Rødme tilkom og smerter tiltagende. Tåreflod

Vil helst ligge med lukkede øjne

Hvad vil I spørge ham om?

Vil I se ham?

Hvornår?

Hvor?

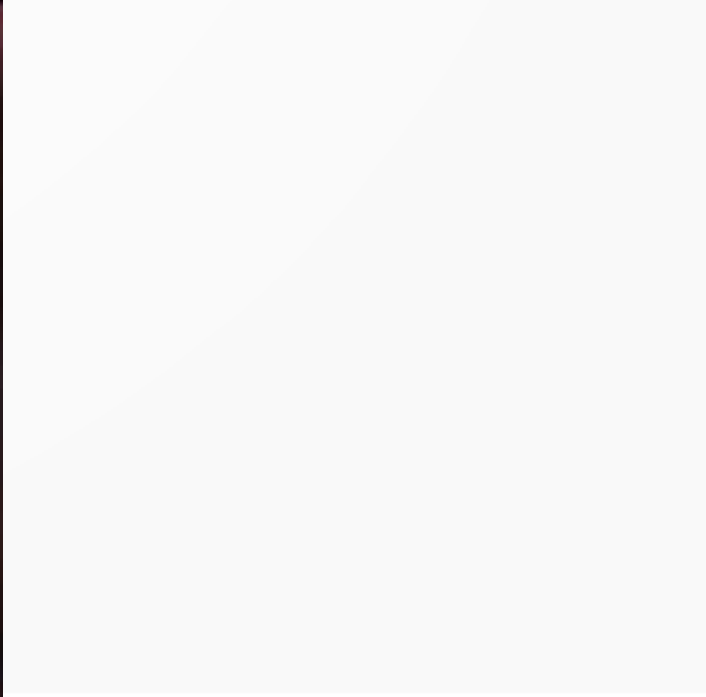
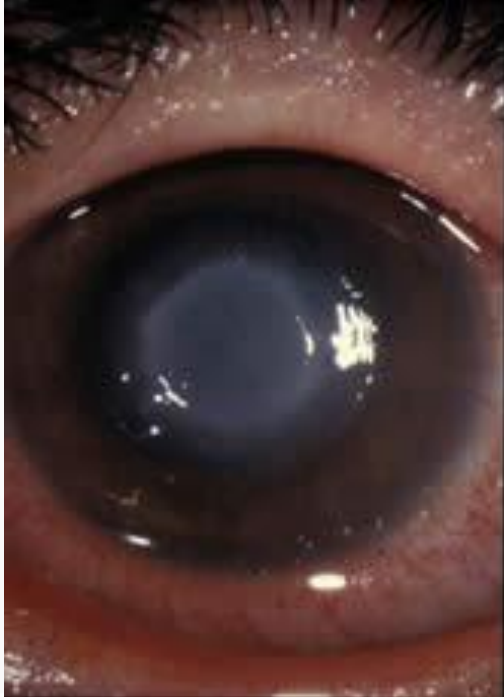
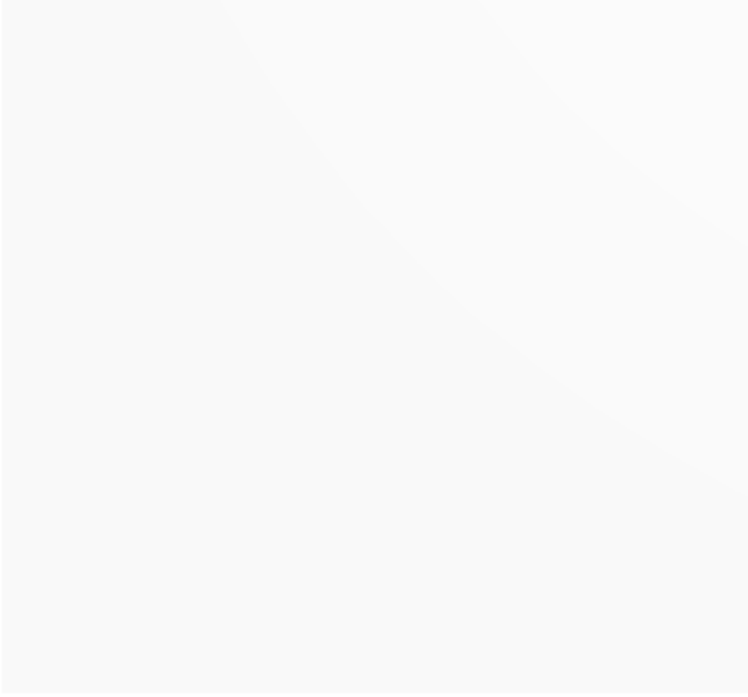
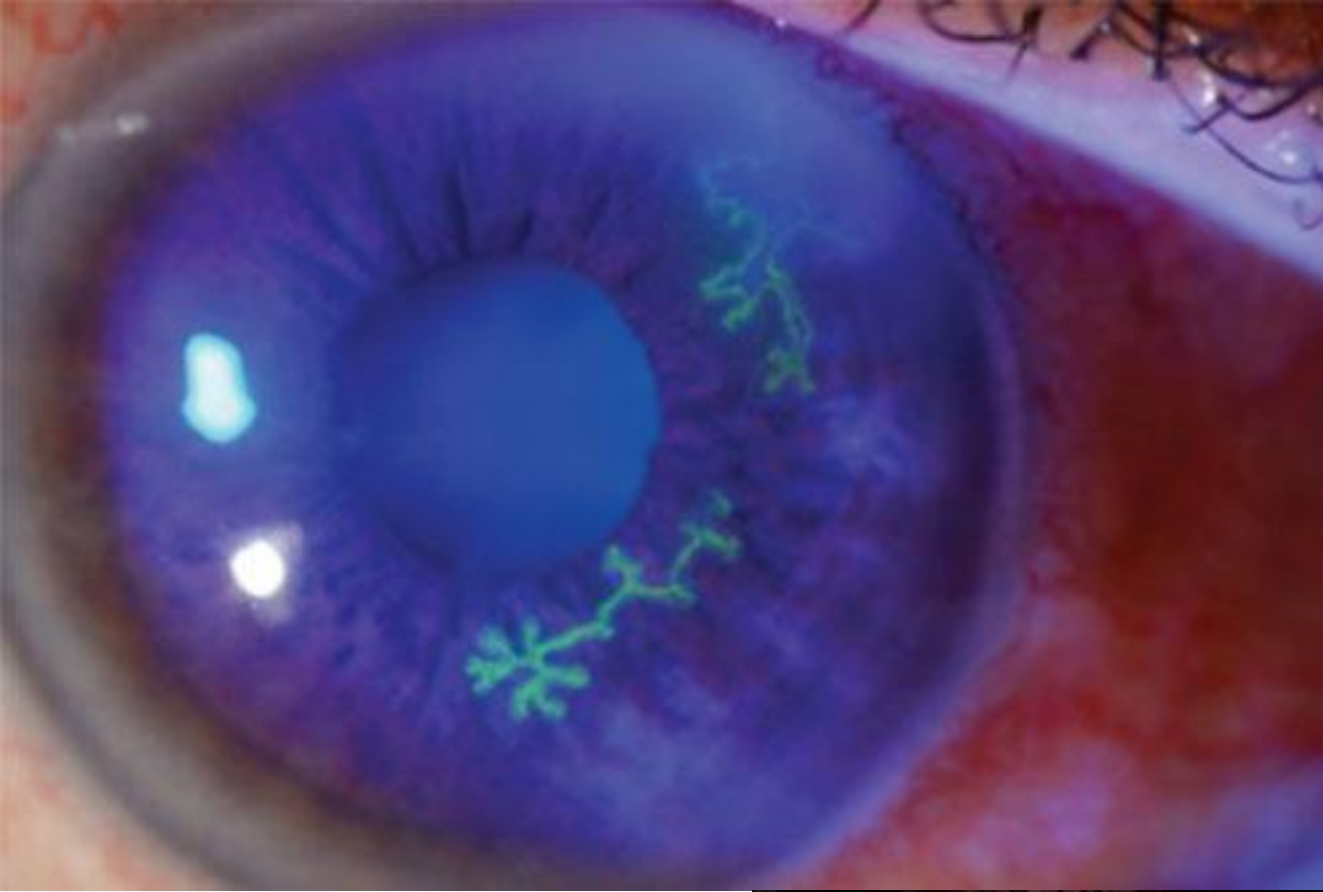
Hornhindebetændelse- keratitis

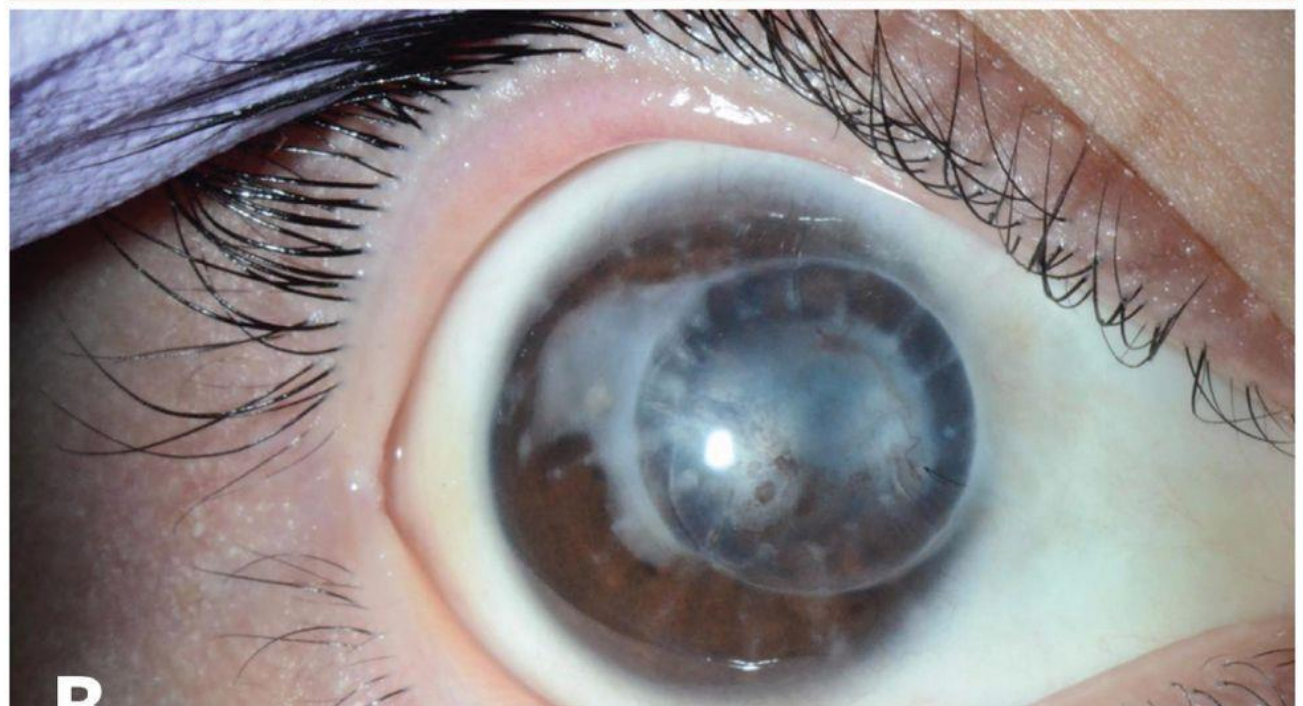
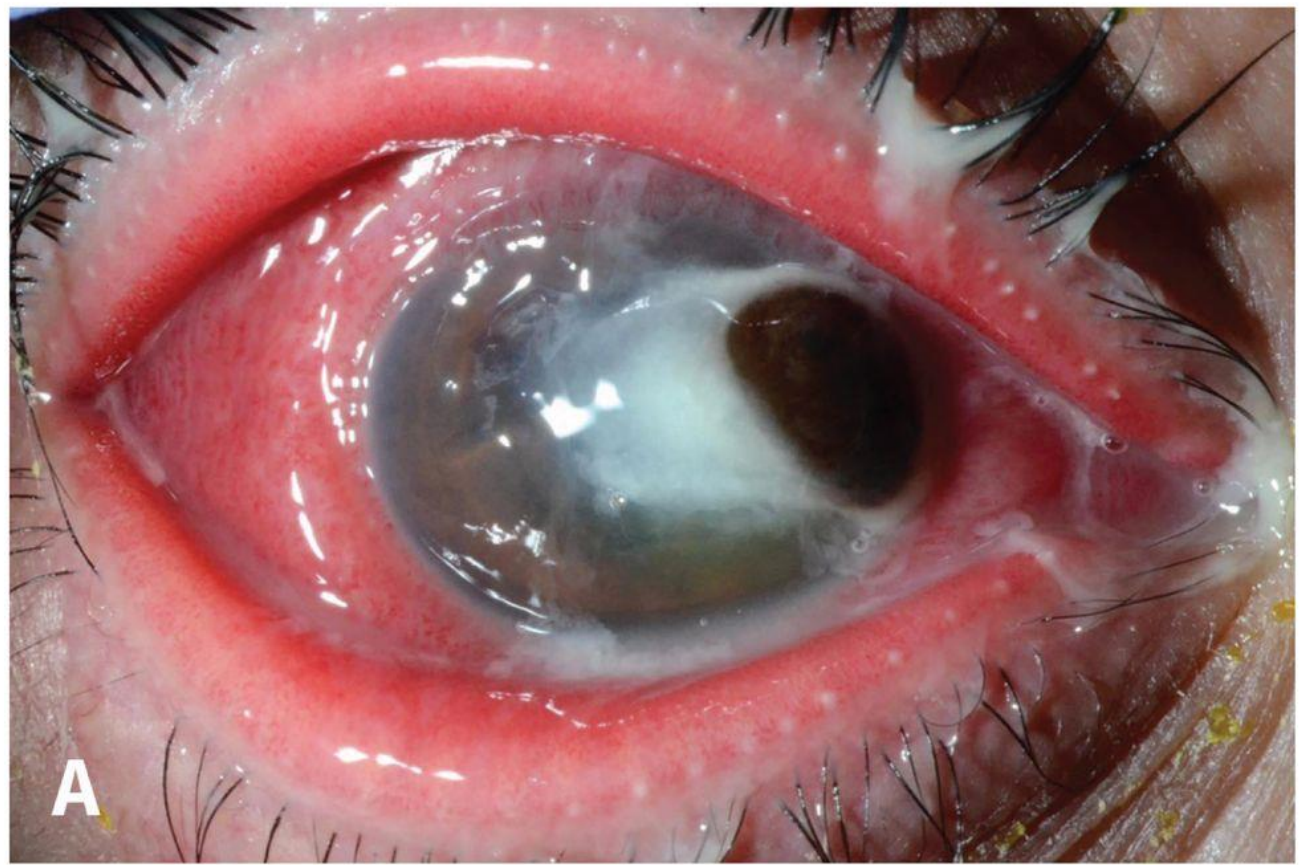
Keratitis

- Bakterier
- Virus
- Svampe
- Amøber
- Andet klamt..... (sex)

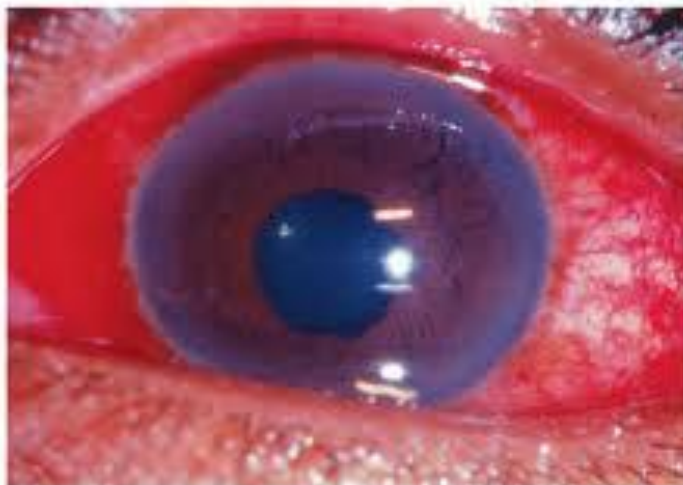
Risikofaktorer:

- Kontaktlinser
- Tørre øjne
- Fremmedlegeme
- Immunologiske

Viral infektion

Epidemic keratoconjunctivitis can be transmitted through close contact

Bakteriel, purulent

-
-
-
-

Hornhinde, akutte tilstande

Spørgsmål?

Case

Kvinde med arktiske aner henvender sig med smerter i venstre øje?

Pludseligt opstået i går aftes

Kaster op og er skidt tilpas

Hvad vil I spørge hende om?

Symptomer

Smerter

Kvalme

Lysfølsom, måske

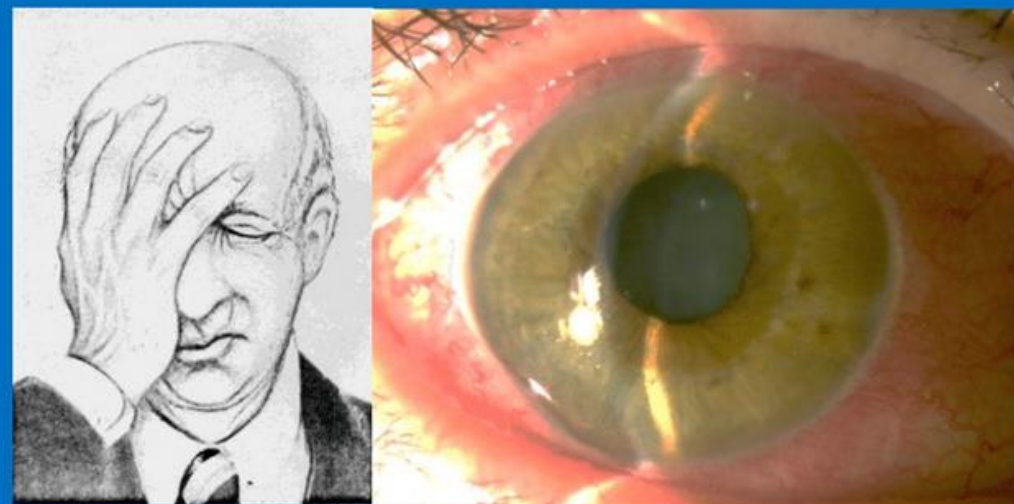
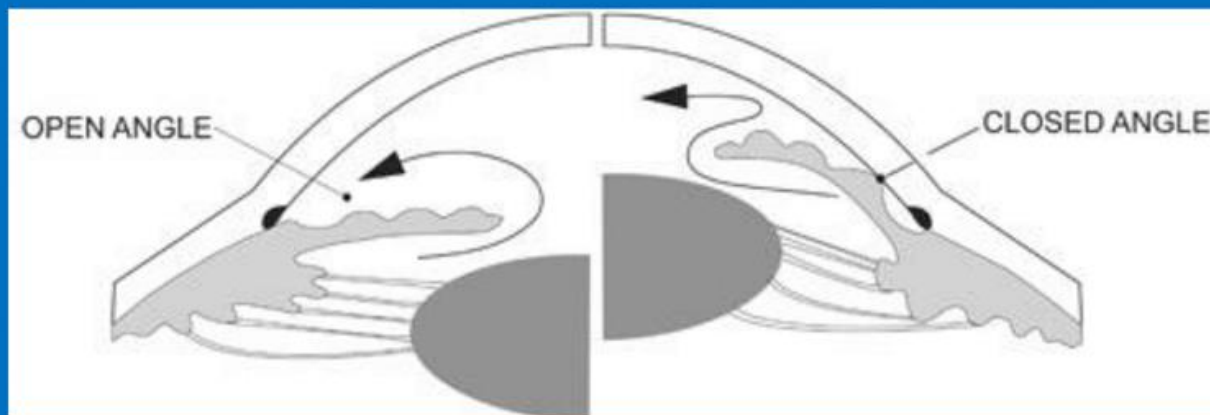
Tegn, kliniske fund

Middeldilateret, lysstiv pupil

Rødme

Bræt-hårdt øje

Forskellige former for glaukom

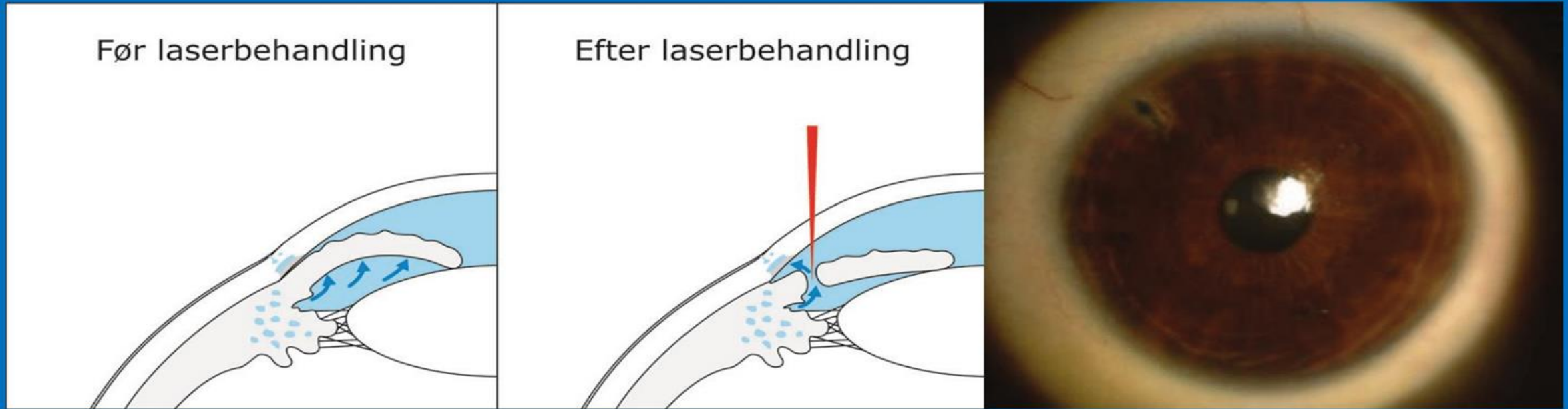

Akut vinkellukning (akut glaukom):

Smerter, rødt øje, let dilateret lysstiv pupil, sløret syn

(Kraftig langsynthed (>+5), >60år, anti-depressiv medicin)

Lukketvinkel glaukom

Vinklen skal åbnes, enten med en iridotomi eller en phako...

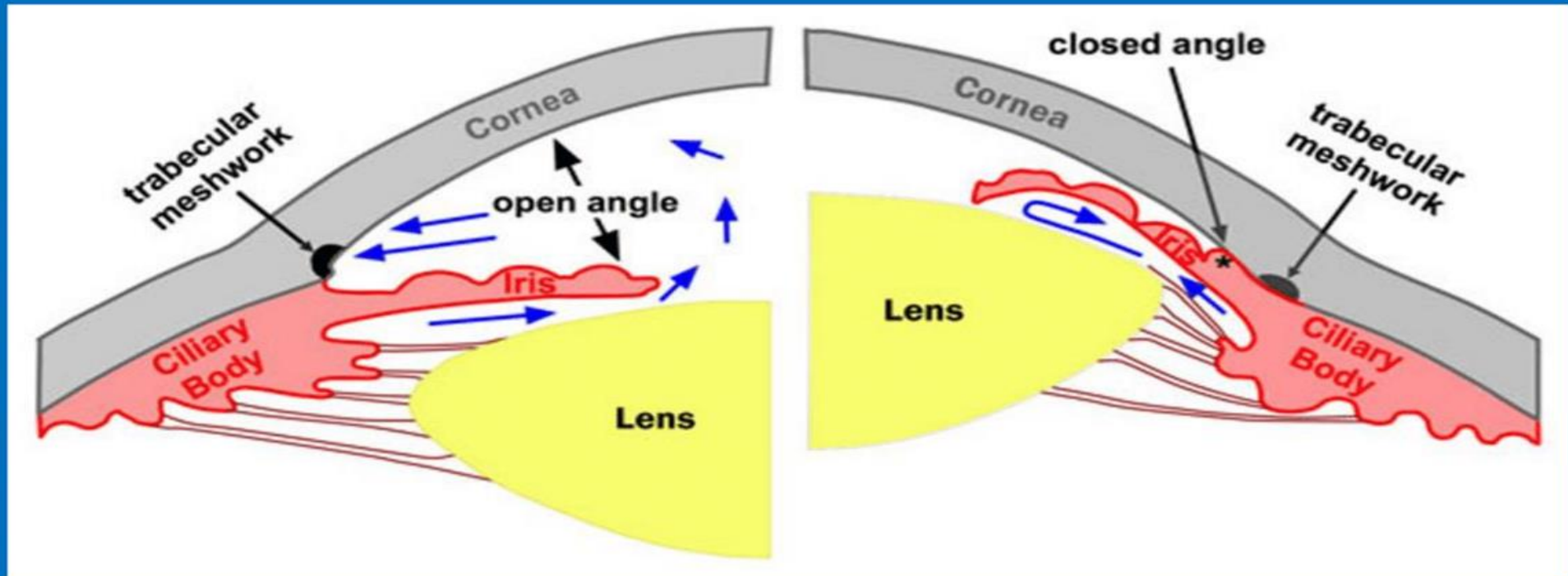
YAG-laser iridotomi

Bruges både til akut vinkellukning og kronisk

Efterfølgende behandles det som et åbentvinkel glaukom

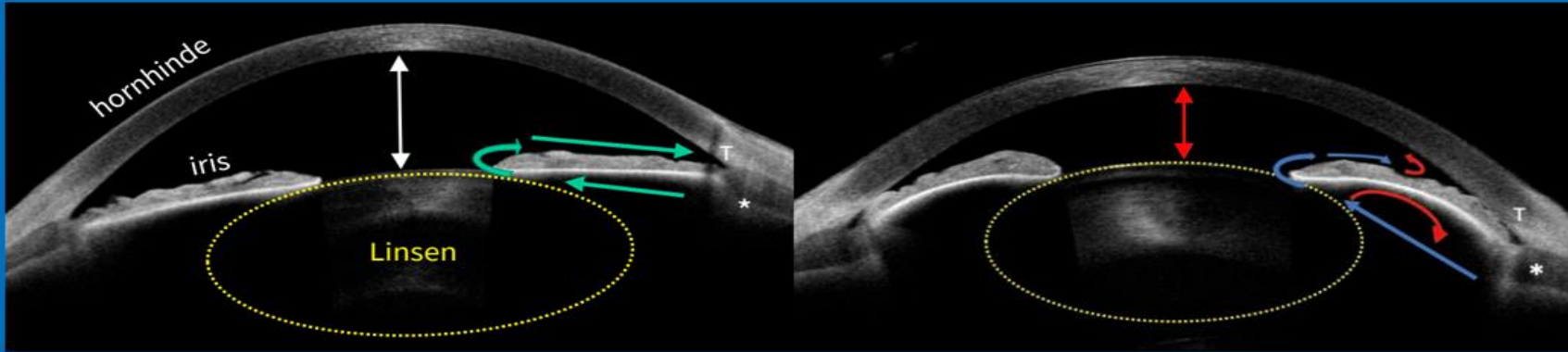
Iridotomi til vinkellukning

Trykdifference over iris

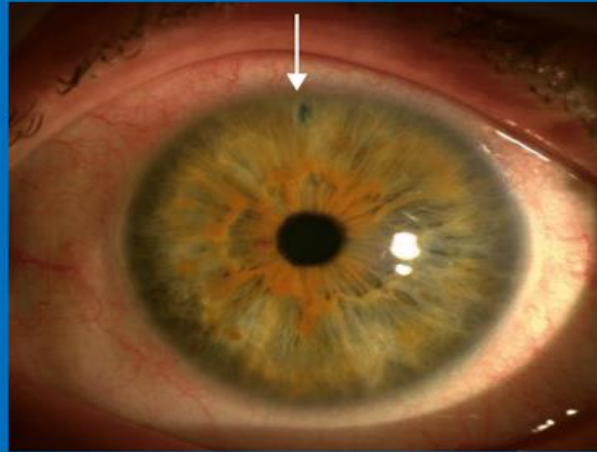

Hvordan ser det ud i virkeligheden?

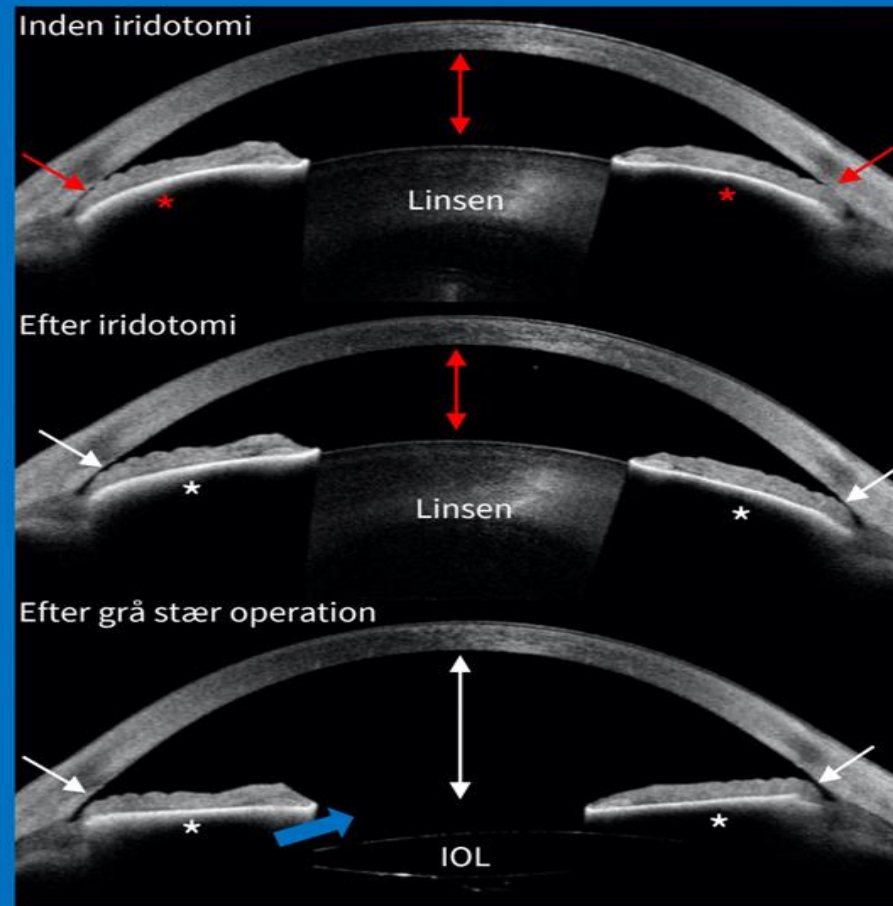
Iridotomi til vinkellukning

Trykdifference over iris kan elimineres med en iridotomi eller en grå stær operation

Iridotomi

Iridotomi

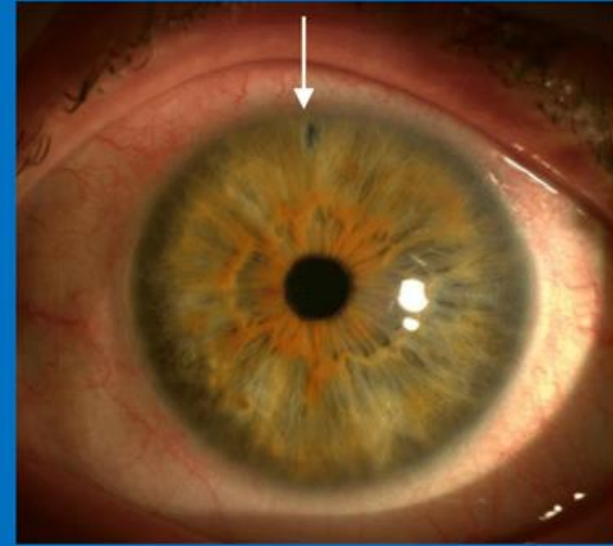
Komplikationer:

Trykstigning

Uveit

Falsk lys (kan være permanent!)

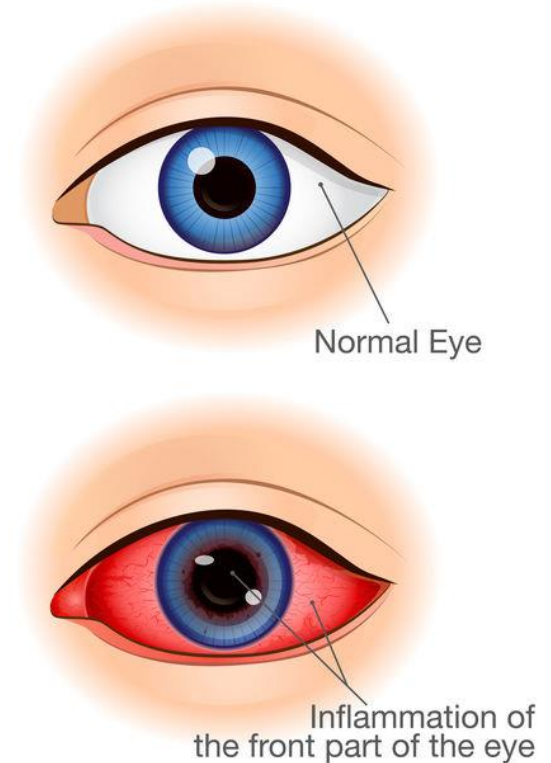
Efterbehandles med steroid i 1 uge (gerne intenst det første døgn)

Akut anterior uveitis UPS!!! Det har I

- Smerter
- Lysfølsomhed
- Rødme

Anterior Uveitis

Case

Mand , 75 år, tidligere opereret for grå stær

Hoppede med barnebarn på trampolin i går, nu ”mærkeligt”
syn på det højre øje

Akutte tilstande med linsen?

- Phacodonesis
- Luxation
- Ruptur - linseinduceret glaucom
- Phacolyse

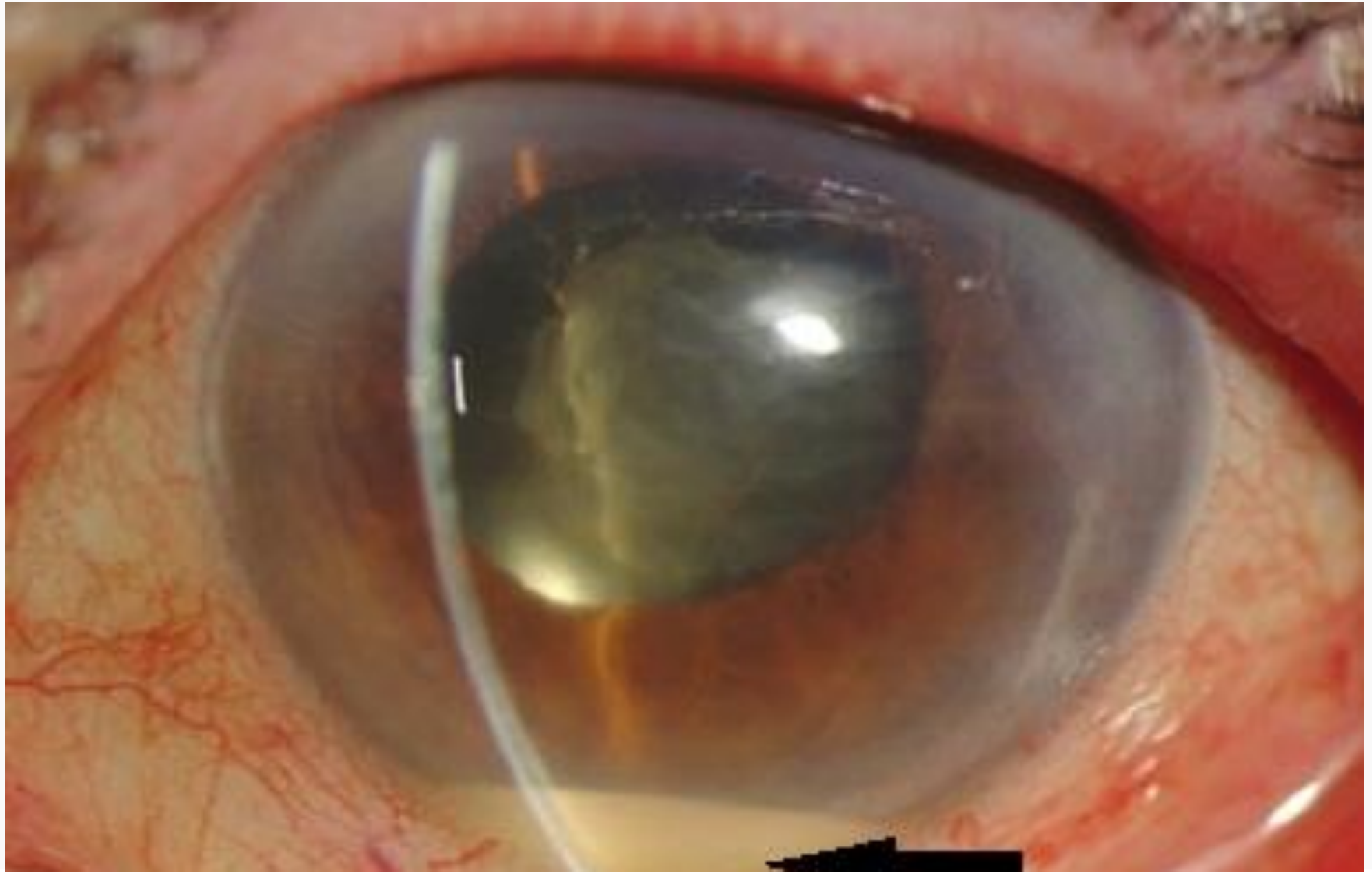

Case

82 årig kvinde ringer med tiltagende smerter og rødme i venstre øje. Synet hastigt aftagende, sløret.

Opereret for grå stær for 3 dage siden

Case

Glaslegemet – corpus vitreum

- Inflammation , uveitter
- Betændelse –endoftamitis. Typer: Postoperativt.
Metastatisk!
- Blødning hvorfor?

Case

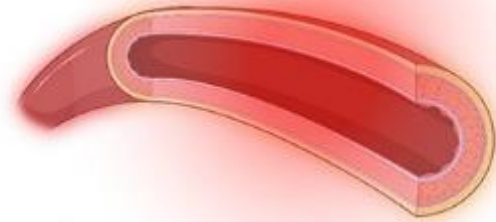
67 årig mand henvises fra vagtlæge med pludseligt synstab for højre øje

Ingen smerter i øjet, ingen rødme, ingen gener

Haft smerter ved tygning i nogle uger, forinden dette muskelømhed og -træthed i skulderpartierne

Atheritis temporalis

Symptoms

Inflammation in walls of larger-sized arteries

! Blindness

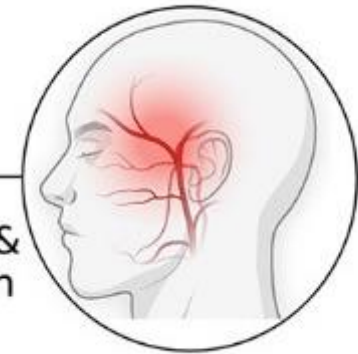
Vision loss can be **permanent** and needs **emergency** treatment!

Increased risk of stroke & heart attack

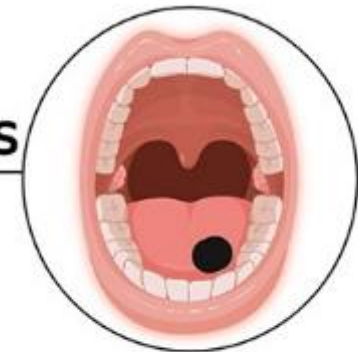
Temporal Arteritis

Blood vessel over temple may be firm & scalp tender to touch

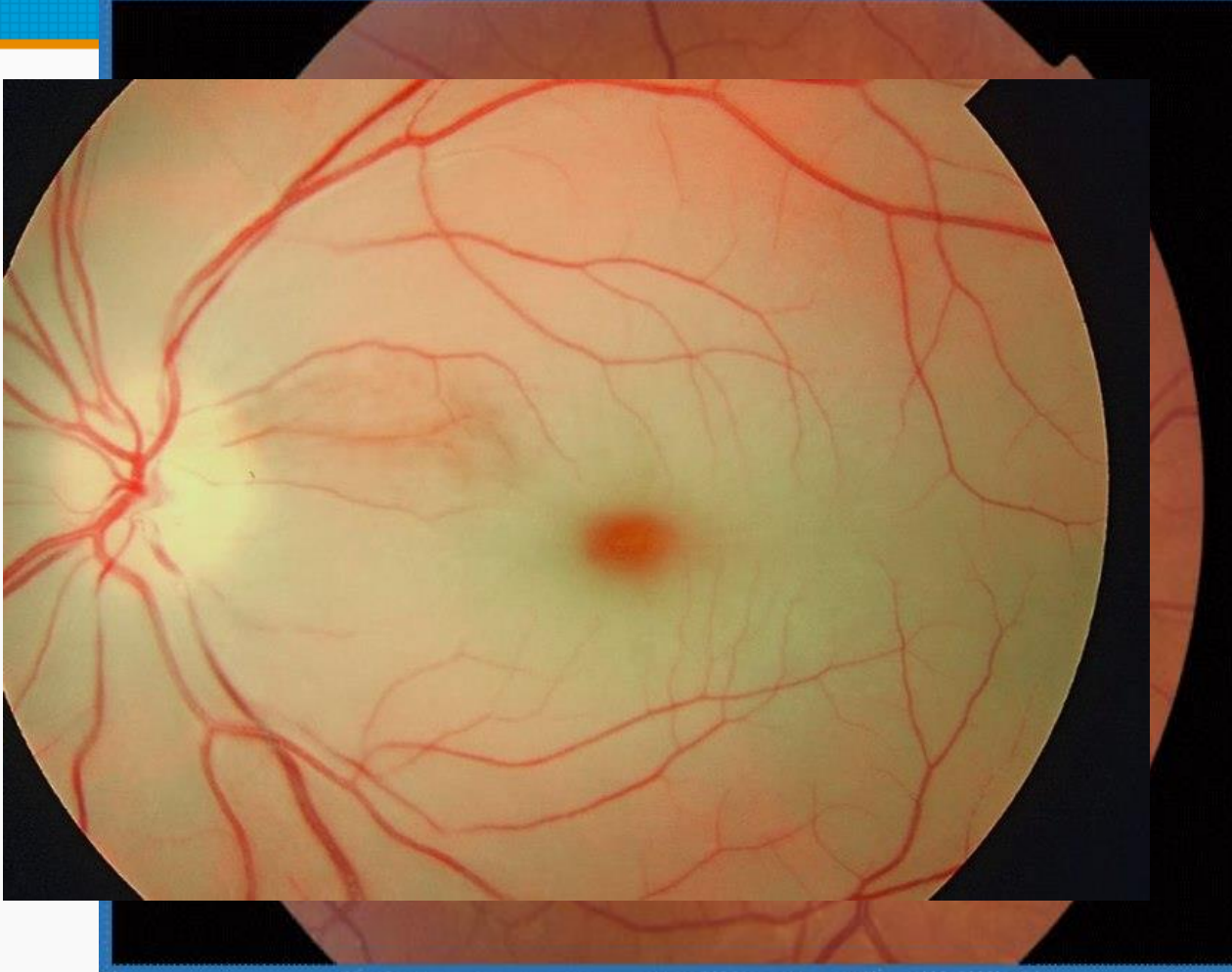
Jaw Claudication & Tongue Necrosis

Jaw pain & tiredness with chewing; loss of blood flow to tongue

- • Fever
- • Fatigue
- • Unintended weight loss
- • Joint/muscle aches

Arterielle okklusioner

Venøse okklusioner

OU

a

6/1/2010
12

Nethinden – retina.

- Inflammation , uveitter
- Neoplasier – kræft Akut??
- Karforhold – vasculært: Arterielt/venøst.
- Nethindeløsning – amotio.

Alarmsymptomer på akut nethindesy

Pludselig opstået sværm af fluer for et øje

Lyn- og lysglimt for et øje

Skyggefølelse

Case

Kvinde på 23 år henvender sig med aftagende syn for højre øje igennem nogle dage

Lette smerter ved bevægelse af øjet, når hun kigger rundt

Alt ser tilsyneladende normalt ud

Tidligere haft en episode med føleforstyrrelser på bagsiden af det ene lår. Stod på i nogle uger.

Optikusneurit – betændelse i synsner

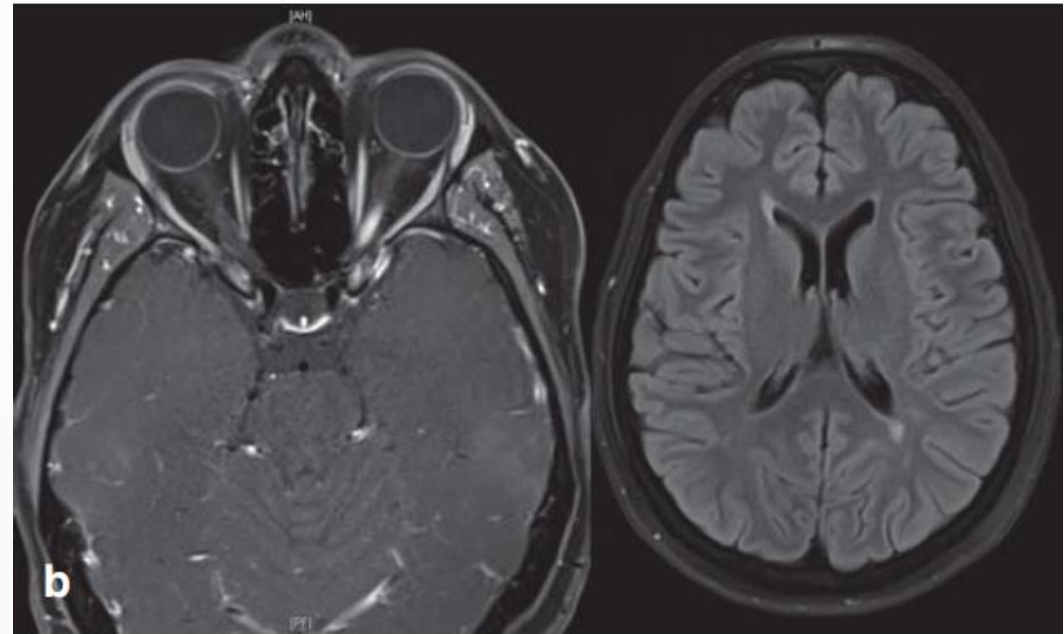
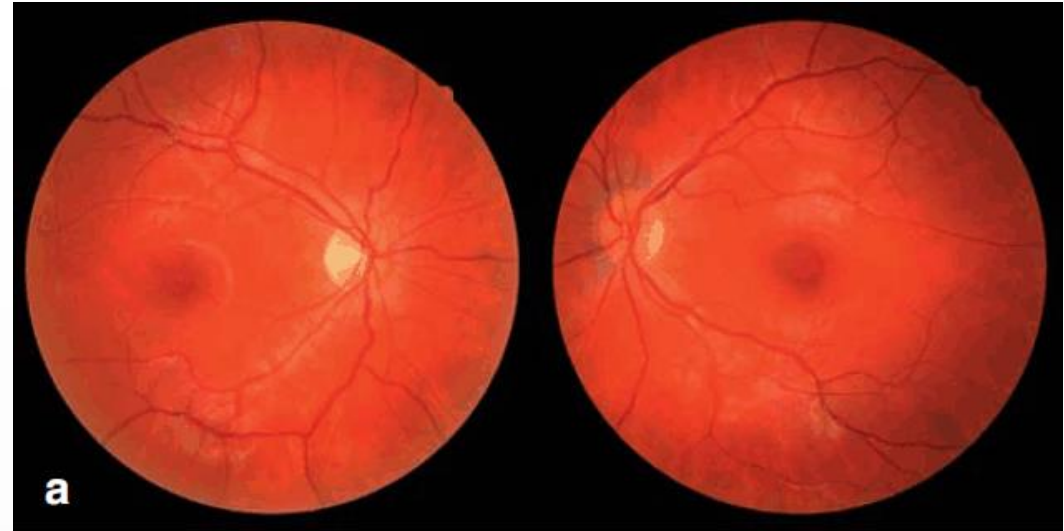

Figure 3: a) Left optic neuritis in a 23-year-old woman with mild papilledema.

b) MRI of the same patient, revealing contrast enhancement of the inflamed optic nerve, as

Synsnerven - Papillen

Hypertension – svær

”Noget” bagved: Tumor, infektion, blødning, blodprop i venerne, hjerneødem

Noget i nerver: Tumor, infektion, inflammation.....

Synsnerven – Papillen - symptomer

Hovedpine

Dobbeltsyn

Nedsat syn, evt forbigående, gentagende

Kvalme og opkast

Andre neurologiske symptomer.

Øjenhulen – orbita.

Smerter

Hævelse af låget

Fremstående øje

Dobbeltsyn

Aftagende syn

Bi-organet inde bagved og stativet

Feber, dårlig alm tilstand og nu dårligt syn på et øje??????

Mb Bacterew i forværring og nu smerter i venstre øje, lysfølsomhed og nedsat syn????

”Kendt med vindueskiggersyndrom”, ryger, uregelmæssig hjerterytmie og ny pludselig meget dårligt syn på højre øje?????

Noget med stofskiftet og nu ”overraskende” udseende og øjnene løber i vand og er irriterede?????

Sukkersyge og nu pludselig svært nedsat syn for højre øje?????

Brystkræft for 10 år siden, nu forvrænget og nedsat syn for venstre øje??????

Traumer

Case

Mekanikerlærling henvender sig med stærk irritation, fremmedlegemefornemmelse, lysskyhed i begge øjne, men især venstre?

Arbejdede med vinkelsliber i går?

Beskyttelsesbriller? Mekanisme?

Skal han ses?

Fremmedlegeme i øjet

Abrasio (rids på hornhinden)

Rids på hornhindens yderste lag

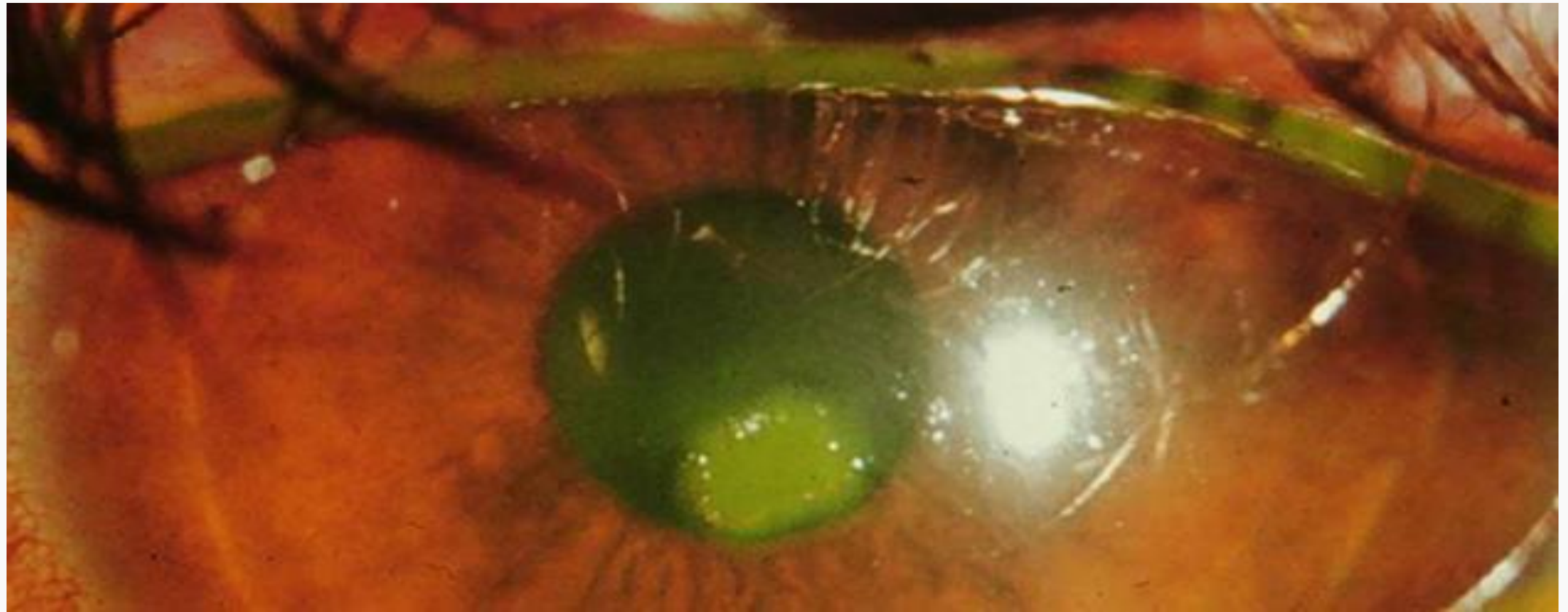
Smerter, rødme, lysskyhed, fremmedlegemefornemmelse, tåreflod

Behandling?

Salve kloramfenikol, hvor lang tid?

Immobiliserende klap

Dilatation?

Case

Landmand kommer med let irritation og nedsat syn for højre øje?

Bankede ruste af ploven i går

Skal han ses og hvor?

Skademekanisme

Masse og hastighed

Slibning og svejsning

Hammer-mejsel læsion

- Stor risiko for intrabulært fremmedlegeme

Elektrisk værktøj

- Risiko for intrabulært fremmedlegeme

Kemisk skade

- Risiko for ætsskade

> 6 timer

- Risiko for infektion

Contusio Bulbi – slag

Subconjunktival blødning

Hyphæma

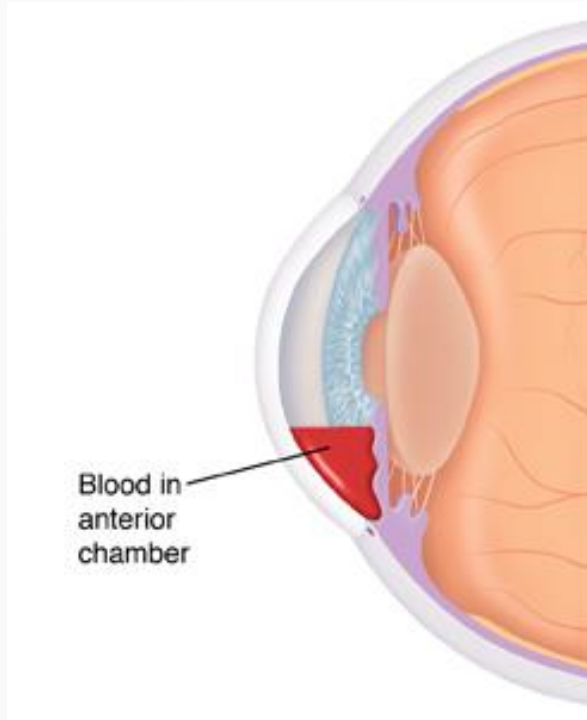
Irisdialyse

Linseluksation

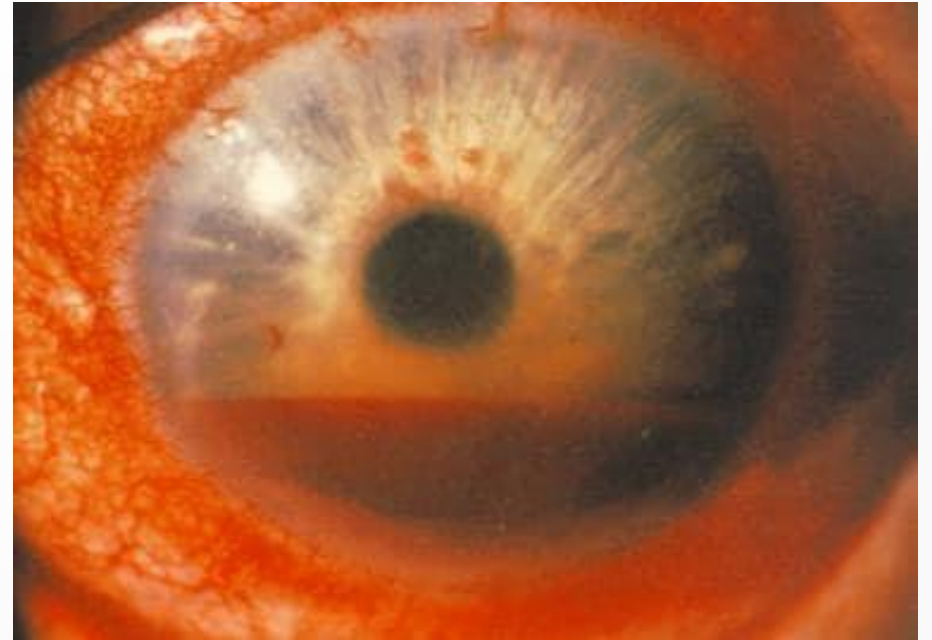
Amotio retina

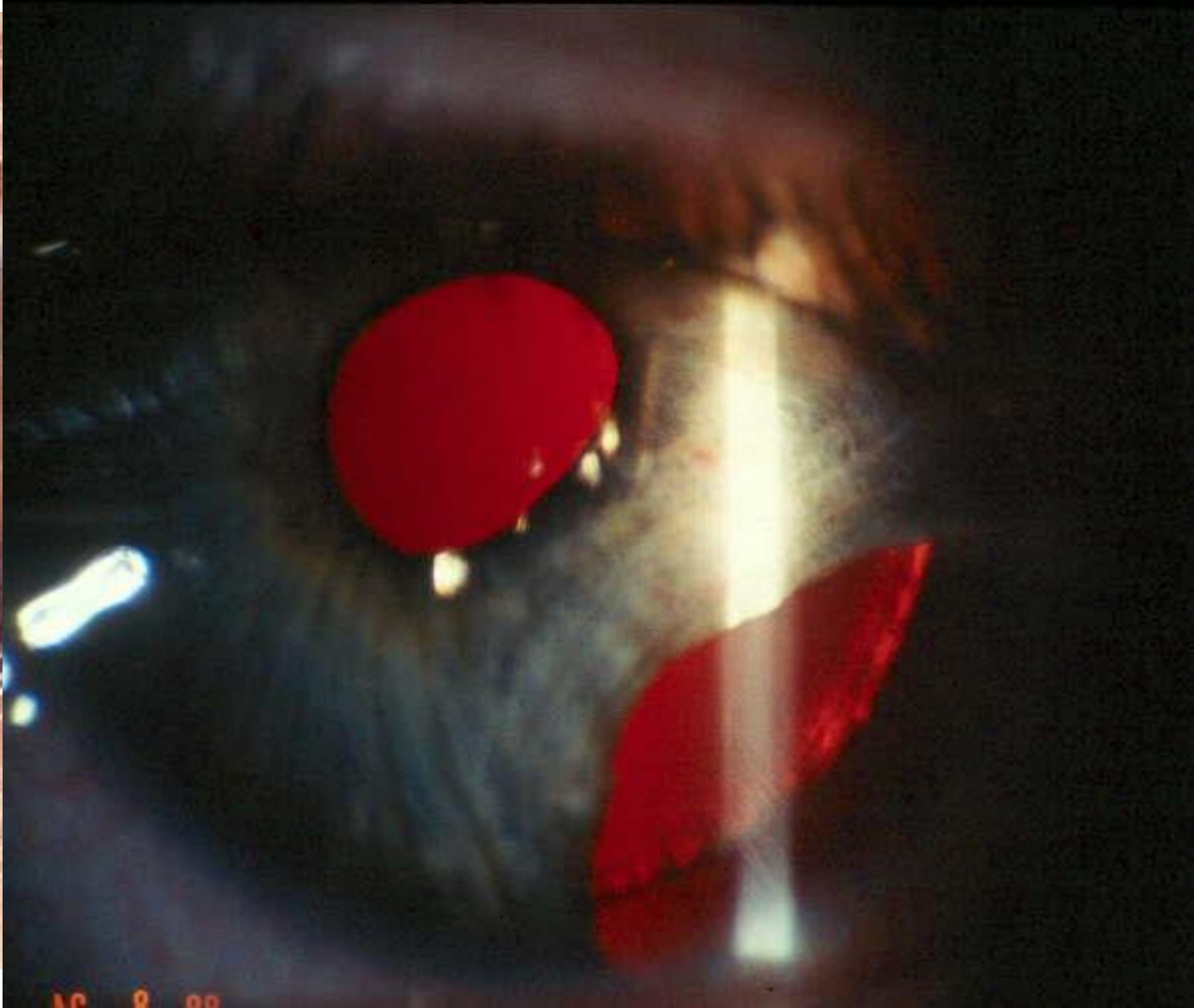
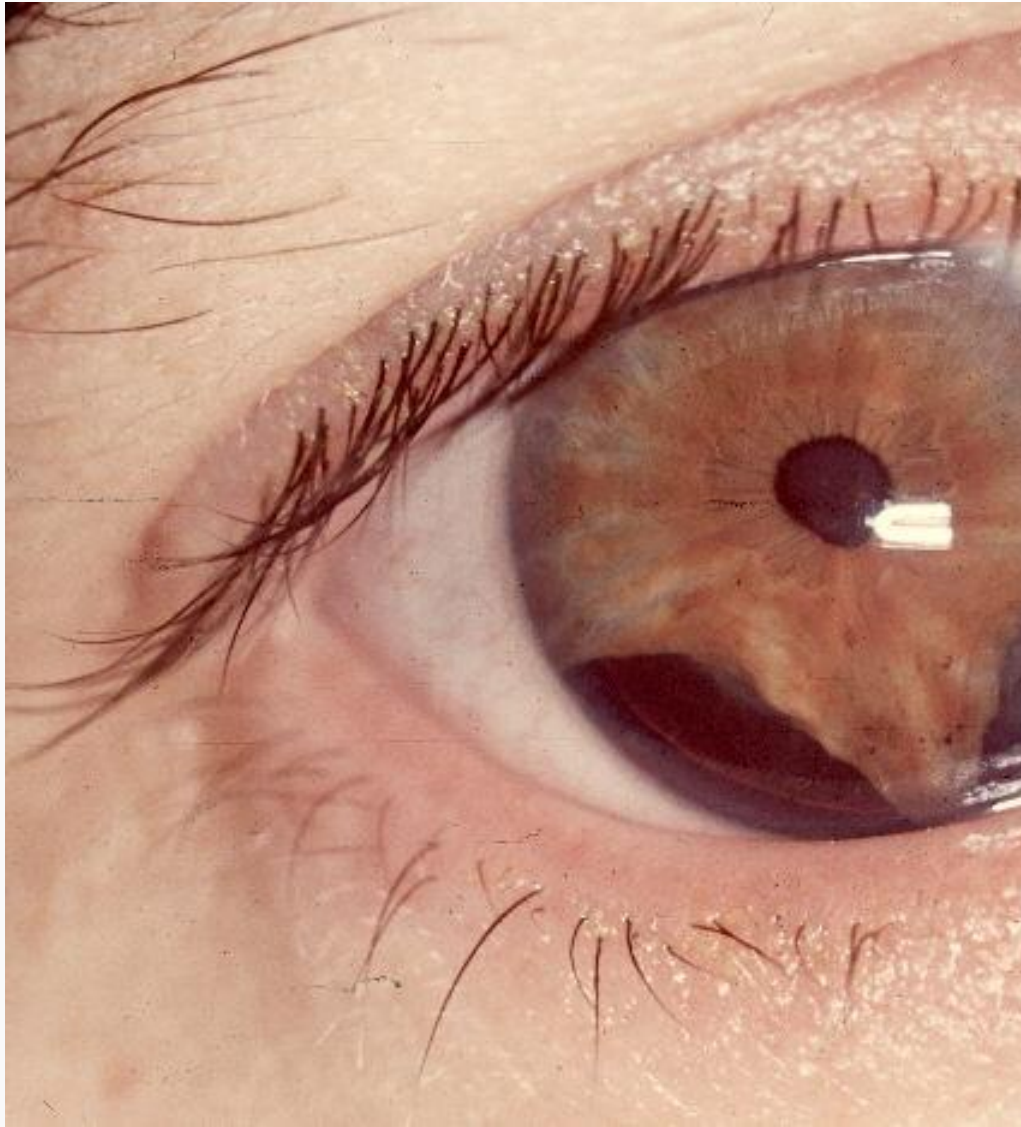
Ruptura chorioideae

Hyfæma

Source: Quinn ER, Smith MA, Meadows EJ, Chumbley RG. The Ocular Fundus of Family Practice. Second Edition. www.accessmedicine.com
Copyright © The McGraw-Hill Companies, Inc. All rights reserved.

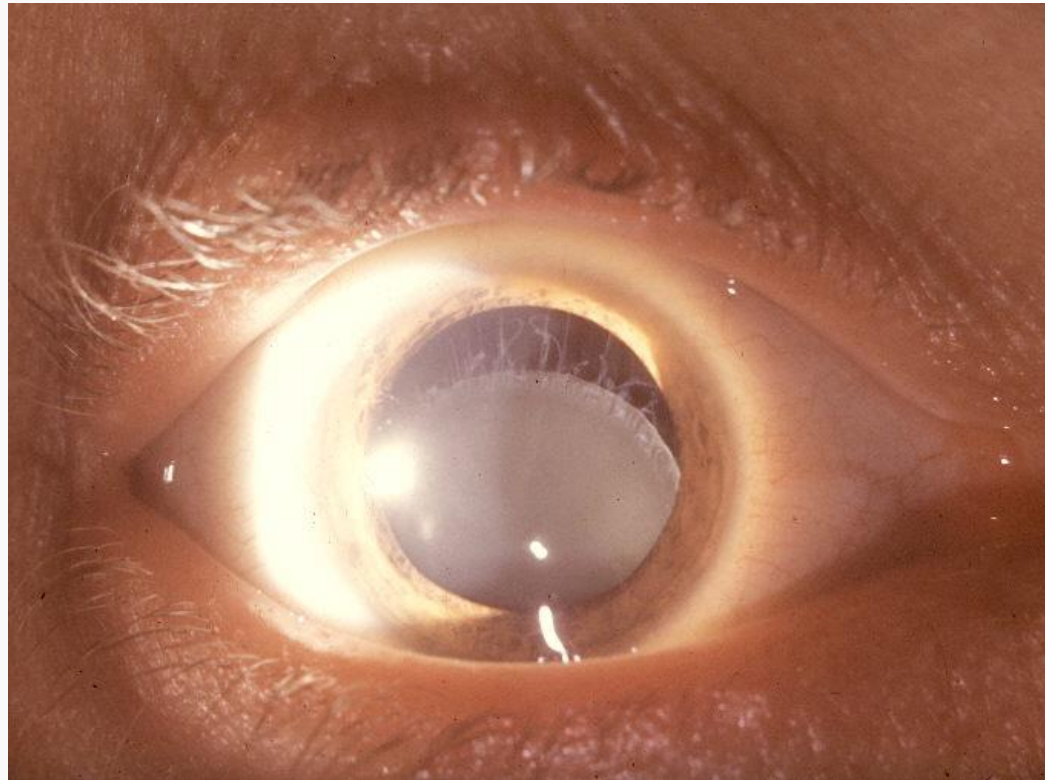

Linselukvation - Luxatio Lentis

**Traumatisk luxation
ved kontusion**

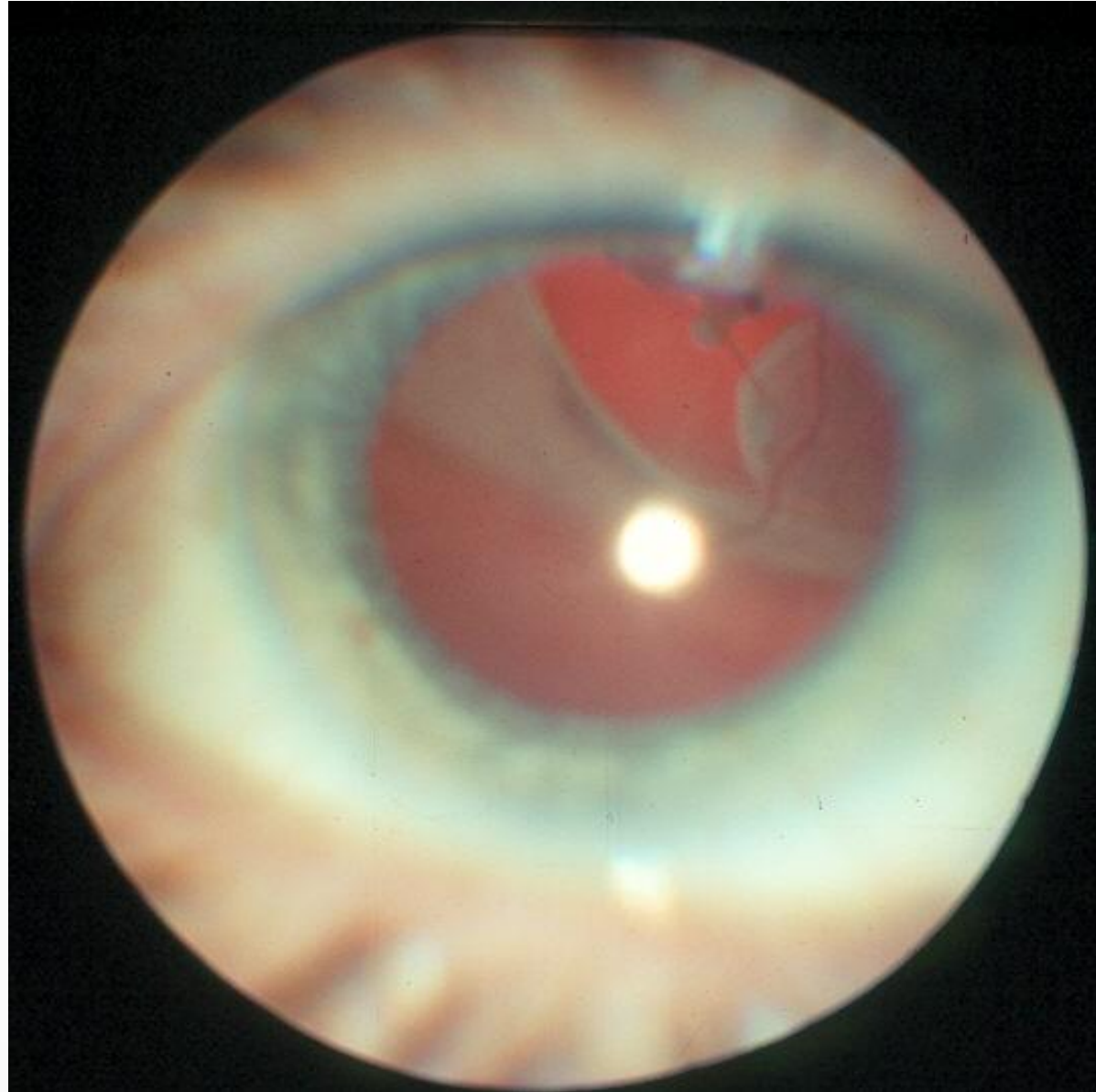

Spontan luxation ved
- Marfan syndrom
- Homocystinuri

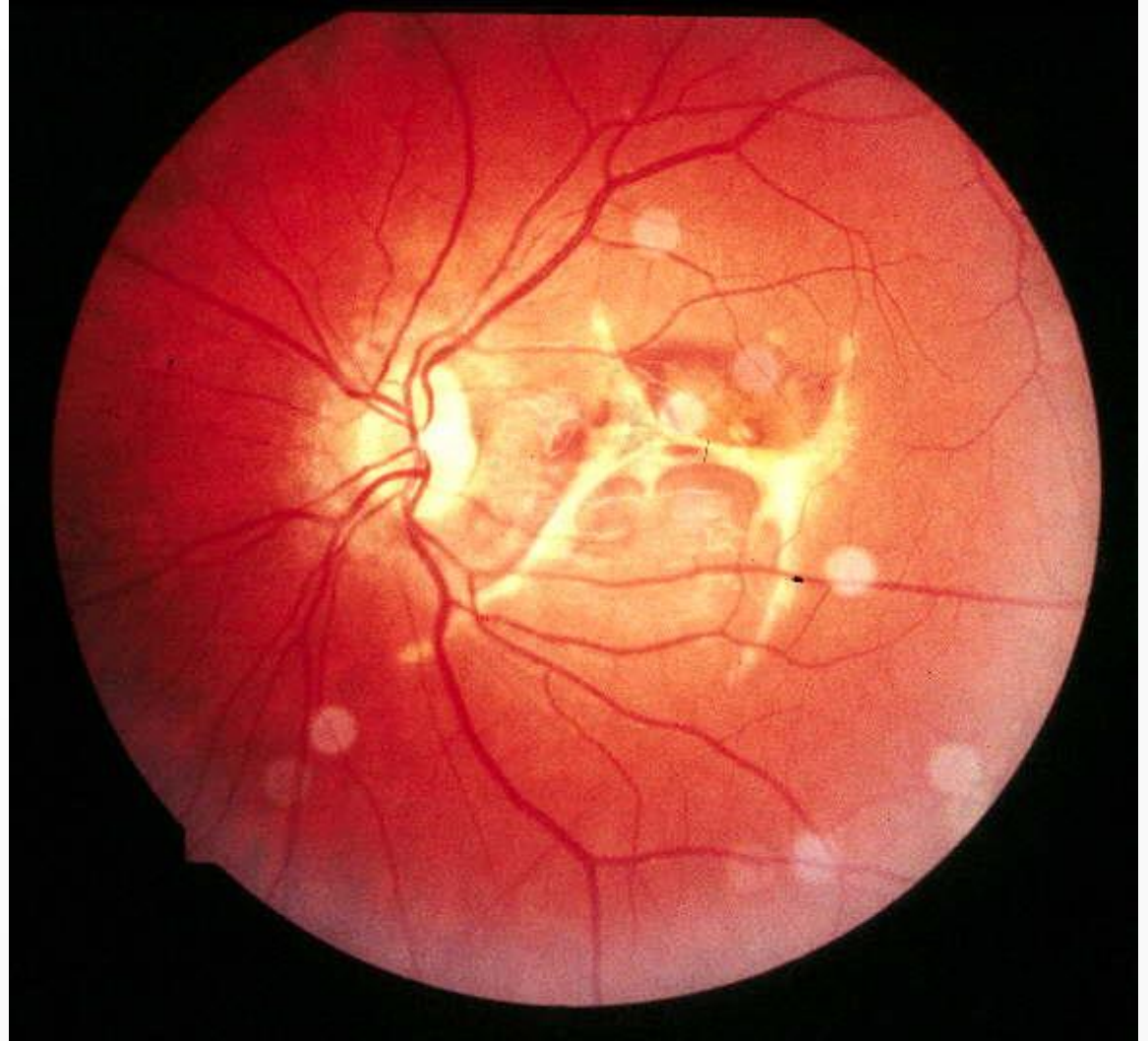
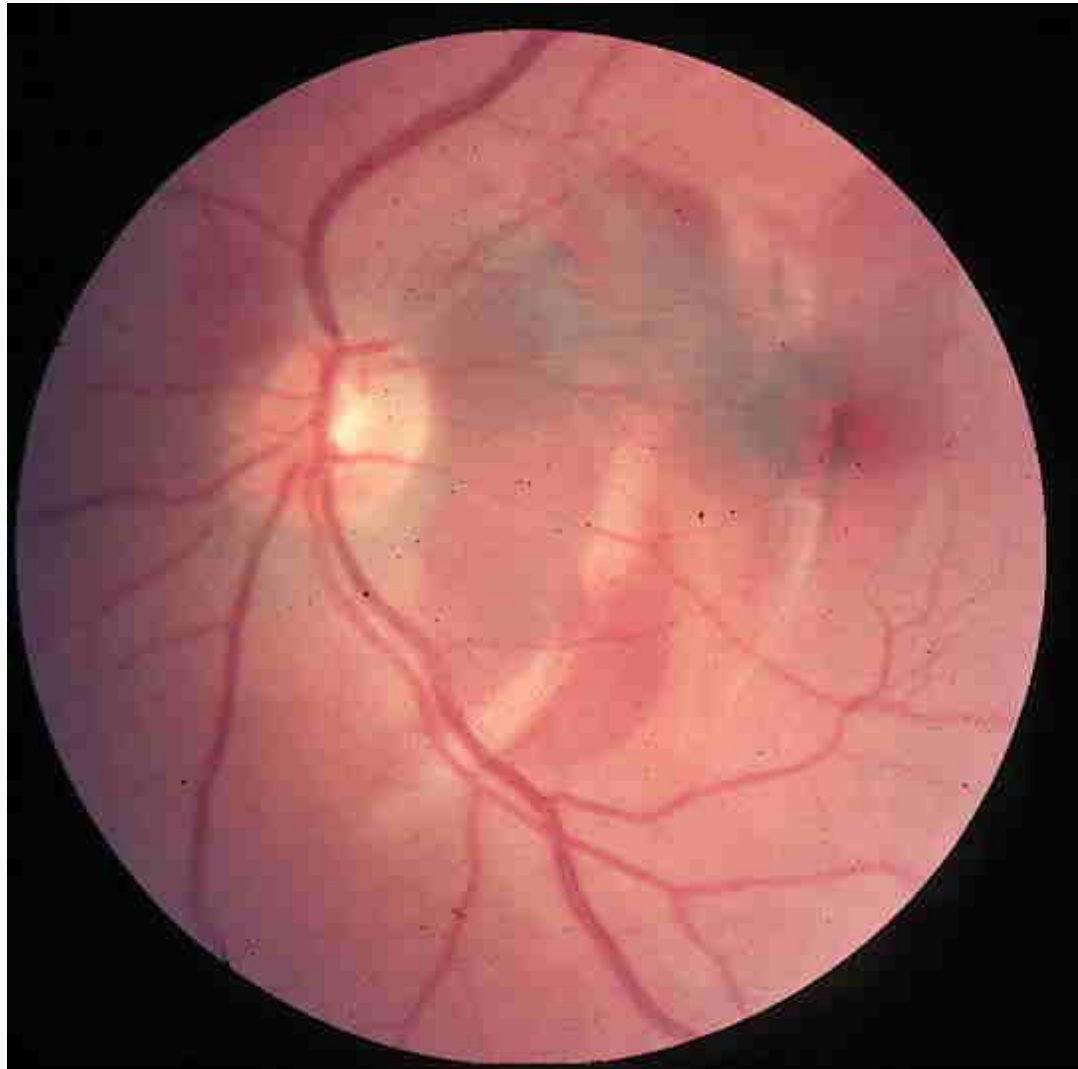

Nethindeløsning - Amotio Retinae

**Traumatisk ruptur
medfører afløsning**

Frisk ruptur med subretinal blødning

Ældre cicatriciel chorioideal ruptur

Perforerende

øjenskader

Perforerende læsion uden fremmedlegeme
+ / - intrabulbært fremmedlegeme

- Ruptura bulbi
- Stiklæsion
- Snitlæsion

Perforerende læsion med fremmedlegeme

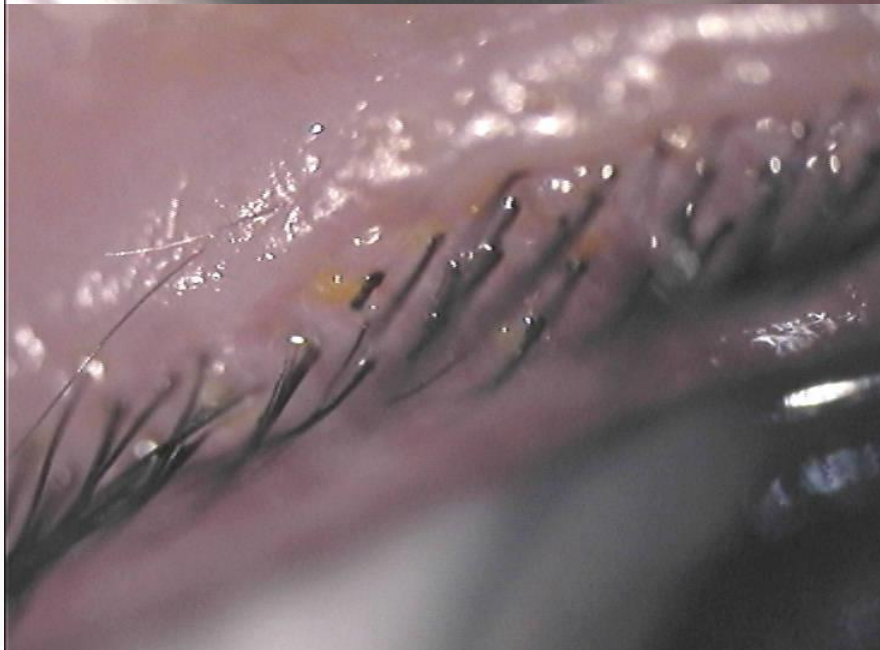
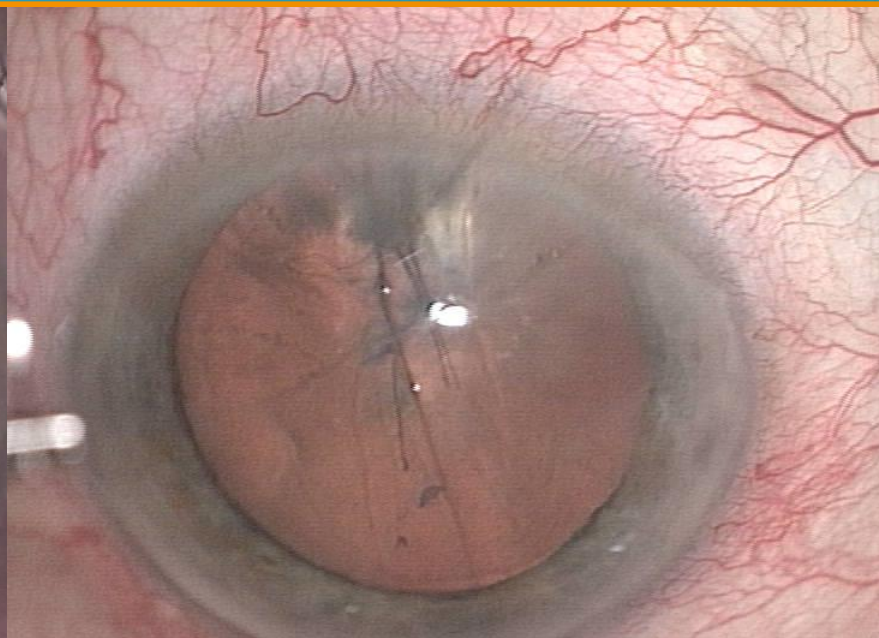
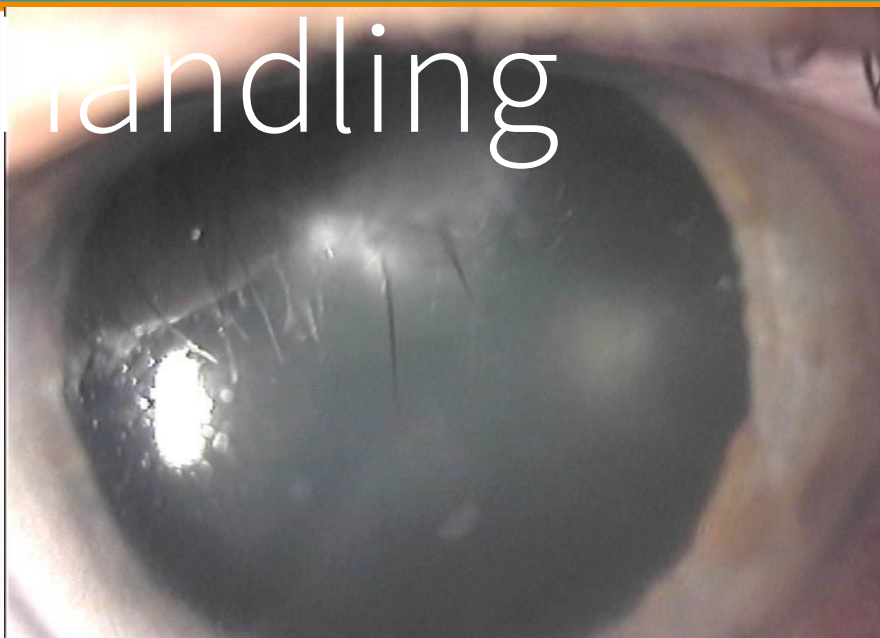
- Toksisk materiale (jern, kobber)
- Ikke toksisk (PMMA, glas)

Dobbeltperforation

Perforerende øjenskader -

behandling

Disse patienter SKAL ses af

øjelæge

Ved mistanke om hul på øjet:

HÅRDT SKJOLD!!!!!!!

Stivkrampeprofylakse

Antibiotika?

Faste?

Ring til nærmeste øjenafdeling

Andet "godt"! Hvordan visiteres traumepatienter?

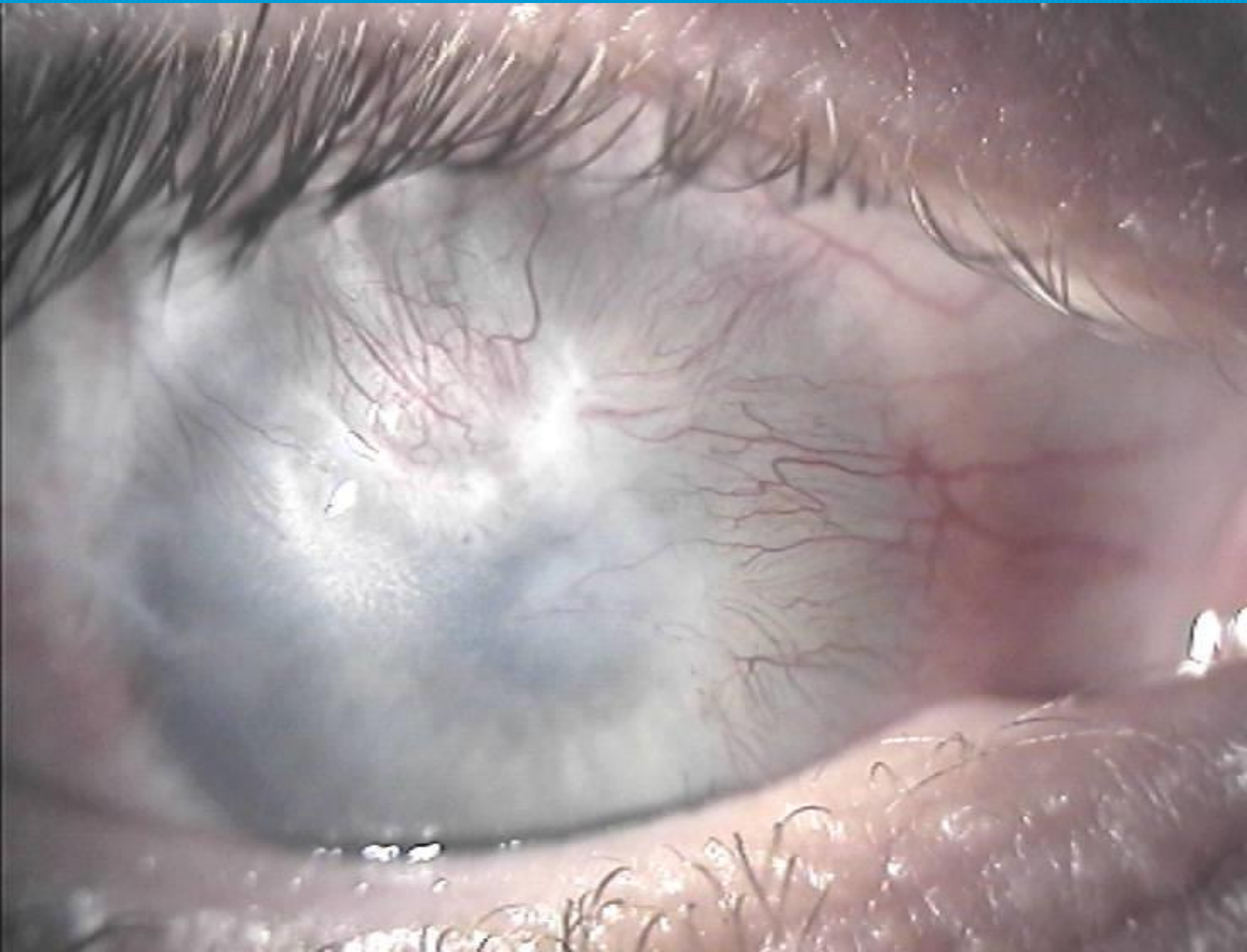
Termiske / Kemiske

skader ”Svejseøjne”

- UV stråle skade på hornhinde og conjunktiva

Kemisk skade

- Baser er værst (obs myresyre)
 - Læsket kalk, cement, ammoniak
 - Fremmedlegemer fjernes

Behandling:

Skylning med neutralt saltvand

Fjernelse af partikler

Hvor lang tid?

Ph?

Ætsskade?

Salver, klap, kontrol ved øjenlæge eller direkte henvisning til øjenafd?

Skader på ydre øje

Mekanismer

- Kroge, knivsnit, flasker, hundebid...

Tåreveje: Forløb?

Kroglæsion før og efter operation

Tårevejsslæsioner

Behandling af

øjenskader

Relevant anamnese

- hvad skete, hvornår
- prøv at forstå traumemekanismen !

Korrekt diagnose

- forudsætter god undersøgelsesteknik

Den rigtige behandling

- læs eller spørg
- hvis du er i tvivl